

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 115/04-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Nadácie Strednej školy výtvarných umení – súkromná, v likvidácii, Vyšehradská 15, Bratislava, a akad. soch. V. B., B., právne zastúpených advokátom JUDr. J. S., B., vo veci porušenia čl. 2 ods. 2 a čl. 42 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva školstva Slovenskej republiky a Krajského školského úradu v Bratislave a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Nadácie Strednej školy výtvarných umení – súkromná, v likvidácii, a akad. soch. V. B. **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2004 doručená sťažnosť Nadácie Strednej školy výtvarných umení – súkromná, v likvidácii,

Vyšehradská 15, Bratislava, a akad. soch. V. B., B. (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 42 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského školského úradu v Bratislave (ďalej len „krajský školský úrad“) a Ministerstva školstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) pri rozhodovaní o vyradení (zaradení) Súkromnej strednej umeleckej školy v Bratislave zo (do) siete stredných odborných škôl.

Sťažovatelia navrhujú ústavnému súdu, aby vydal tento nález:

„Postupom Krajského úradu v Bratislave, ktorým navrhol vyradiť zo siete škôl SR školu: Súkromná stredná umelecká škola, Pekníkova 2, Bratislava – v tom čase na adrese: Ivánska cesta 21, Bratislava, IČO: 31752608 a súčasne navrhol zaradiť do siete škôl školu totožného mena s rovnakou adresou, ale s iným zriaďovateľom – akad. mal. B. B. – boli porušené základné práva sťažovateľov zakotvené v čl. 42 ods. 3 Ústavy SR.

Postupom Ministerstva školstva Slovenskej republiky, Stromová č. 1, 813 30 Bratislava, ktorým dvoma rozhodnutiami toho istého čísla a dátumu č. 506/1998-152 zo dňa 12. 5. 1998 vyradil a súčasne zaradil školy zo siete a do siete škôl SR boli porušené základné práva sťažovateľov zakotvené v čl. 2 Ústavy SR.

Postupom Ministerstva školstva Slovenskej republiky, Stromová č. 1, 813 30 Bratislava a Krajského školského úradu v Bratislave, Staromestská č. 6, 814 71 Bratislava, ktorým doposiaľ nerozhodli o návrhu na vyradenie zo siete škôl školy: Súkromná stredná umelecká škola, Pekníkova 2, Bratislava – v tom čase na adrese: Ivánska cesta 21, Bratislava, IČO: 31752608 a o súčasnom zaradení do siete škôl školy totožného mena s rovnakou adresou, ale s iným zriaďovateľom – akad. mal. B. B. – boli porušené základné práva sťažovateľov zakotvené v čl. 6. 1 a čl. 13 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd.

Ústavný súd SR prikazuje Ministerstvu školstva Slovenskej republiky (...) a Krajskému školskému úradu v Bratislave (...) rešpektovať zaradenie do siete škôl SR školy: Súkromná stredná umelecká škola Bratislava, Ivánska cesta č. 21, IČO: 31752608, 820 04 Bratislava.

Ústavný súd SR prikazuje Ministerstvu školstva Slovenskej republiky (...) a Krajskému školskému úradu v Bratislave (...) spoločne a nerozdielne zaplatiť za porušovanie základných práv a slobôd primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi 2 v sume 200 000,- Sk a sťažovateľovi 1 primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000,- Sk.

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (.....) a Krajský školský úrad v Bratislave (.....) sú povinní nahradiť sťažovateľom trovy tohoto konania. “

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané

oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti sťažovateľov je okrem iného ich tvrdenie o porušení ich základného práva podľa čl. 42 ods. 3 ústavy postupom Krajského úradu v Bratislave (ďalej len „krajský úrad“), ktorým navrhol vyradiť zo siete škôl Slovenskej republiky Súkromnú strednú umeleckú školu Bratislava a súčasne navrhol zaradiť do siete škôl súkromnú školu totožného mena s rovnakou adresou, ale s iným zriaďovateľom – akad. mal. B. B., a porušení čl. 2 ods. 2 ústavy rozhodnutiami ministerstva školstva č. k. 506/1998-152 z 12. mája 1998, ktorými vyradilo uvedenú školu zo siete stredných škôl ministerstva školstva a súčasne zaradilo Súkromnú strednú umeleckú školu, Ivánska cesta 21, 820 04 Bratislava do siete stredných škôl v Slovenskej republike, pretože ministerstvo školstva nekoná v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom odmietnutia sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 122/02), a tiež absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť aj vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľov vyplýva, že k porušeniu ich základného práva podľa čl. 42 ods. 3 ústavy malo dôjsť postupom krajského úradu a k porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy postupom ministerstva školstva.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že na žiadosť krajského úradu sp. zn. PED-128/98 z 2. februára 1998 bolo 12. mája 1998 vydané rozhodnutie ministerstva školstva č. k. 506/1998-152 o vyradení Súkromnej strednej umeleckej školy, Pekníkova 2, Bratislava zo siete stredných škôl v Slovenskej republike a toho istého dňa bolo vydané rozhodnutie ministerstva školstva v tom istom konaní o zaradení Súkromnej strednej umeleckej školy, Ivánska cesta 21, Bratislava do siete stredných škôl v Slovenskej republike, proti ktorému podali sťažovatelia rozklad. O rozklade rozhodlo ministerstvo školstva rozhodnutím č. k. 506/1998-152 z 8. októbra 2001 tak, že rozhodnutie č. k. 506/1998-152 z 12. mája 1998 potvrdilo. Sťažovatelia sa návrhom zo 7. decembra 2001 domáhali zrušenia citovaného rozhodnutia na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý rozhodnutím sp. zn. 6 SŽ 211/01 z 26. júna 2002 rozhodnutie ministerstva školstva zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Ministerstvo školstva 7. októbra 2002 rozhodnutím č. k. 506/1998-152 zamietlo rozklad sťažovateľov a rozhodnutia č. k. 506/1998-152 z 12. mája 1998 potvrdilo.

Sťažovatelia opätovne podali proti rozhodnutiam ministerstva školstva žalobu o preskúmanie ich zákonnosti, o ktorej rozhodol najvyšší súd rozhodnutím sp. zn. 6 SŽ 132/02 z 28. augusta 2003 tak, že zrušil rozhodnutie ministerstva školstva č. k. 506/1998-152 zo 7. októbra 2002 spolu s rozhodnutiami ministerstva školstva č. k. 506/1998-152 z 12. mája 1998 a vec vrátil ministerstvu školstva na ďalšie konanie. Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 10. novembra 2003.

Ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením čl. 2 ods. 2 a čl. 42 ods. 3 ústavy a postupom krajského úradu a ministerstva školstva.

Ústavný súd ďalej uvádza, že čl. 2 ods. 2, ako aj čl. 42 ods. 3 ústavy neupravuje základné práva sťažovateľov a ich aplikácia sa v sťažnostiach viaže na vyslovenie

individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľov, a preto ich požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 2 ods. 2 a čl. 42 ods. 3 ústavy bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode sťažovateľov je zjavne neopodstatnená. Vzhľadom na to sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovatelia namietali porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že ministerstvo školstva systematicky znemožňovalo uplatnenie tohto práva na tomto orgáne, a porušenie ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že ministerstvo školstva nerešpektuje citované rozhodnutia najvyššieho súdu, ako aj práva podľa čl. 13 dohovoru vzhľadom na to, že neexistuje účinný právny prostriedok „na zamedzenie nerešpektovania rozsudkov Najvyššieho súdu.“

Ústavný súd preskúmal uvedené námietky a v tejto súvislosti poukazuje na základný ústavný predpoklad vzniku právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach, a to aby o ochrane tvrdeného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na túto ústavnú úpravu subsidiarity právomoci ústavného súdu (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) nadväzuje § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého „Sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov“.

Vo veci sťažovateľov ústavný súd konštatuje, že krajský školský úrad je orgánom verejnej správy a ministerstvo školstva je ústredným orgánom štátnej správy, ktorý rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov v správnom konaní podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (v znení zákona č. 424/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Ústavný súd konštatuje, že konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy je od 1. januára 2003 súčasťou správneho súdnictva. Sťažovatelia majú v správnom súdnictve podľa citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku na ochranu svojich základných práv, ktorých porušenie namietali predmetnou sťažnosťou, účinné a dostupné právne prostriedky nápravy proti nečinnosti orgánu verejnej správy, čo vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv.

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľov, že uvedeným postupom ústredného orgánu štátnej správy bolo porušené ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj ich právo podľa čl. 13 dohovoru, ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti zistil, že napadnuté rozhodnutia ministerstva školstva boli 28. augusta 2003 rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ 132/02 zrušené a akad. soch. V. B. ministerstvo školstva 30. decembra 2003 oznámilo, že začalo správne konanie o vyradenie Súkromnej strednej umeleckej školy v Bratislave zo siete škôl a školských zariadení.

Ústava a zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovatelia vybrali spôsob ochrany svojho základného práva a orgán, pred ktorým ho uplatnia, čo je vyjadrené princípom subsidiarity právomoci ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov pre nedostatok svojej právomoci ústavný súd o sťažnosti sťažovateľov v tejto časti rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov a rozhodovať o nich (vydanie príkazu vo veci konať, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2004